

libro secundo de partibus animalium scribit, naturam solere cuiusvis rei exuperantiam, per cōiunctio-
nem rei aduersæ compensare & moderari: propterea rectè iungi cerebrum frigidum cum spinali me-
dulla calida: nam si cerebrum (vt ait) nullam habet coniunctionem & continuitatem cum partibus sen-
tientium, quo pacto poteris, quod quidem vult esse sensuum fontem temperare, & moderari? si. n. id fit
per coniunctionem, & continuitatem, vbi hæc nō aderunt, nequaquam poterit illa temperies fieri: sed
de hoc primo fundamento hæc satis. Illud verò quod ait cerebrum non posse esse principium sensuum
eo quod ipsum non sentiat, quum tangitur, nihil probat: nam vt Galenus pulchrè scribit, non eò com-
paratum est à natura cerebrum vt sentiat, sed vt sentiendi facultatem alijs impartiat, nec impedit hoc:
nam vt sensus fiat, non solum vis sentiendi requiritur, sed etiam nerui, sine quibus sensus nullus fieri
potest. Igitur propterea non sentit cerebrum, quia nerui non per illud, sed ab illo, in alias partes diui-
duntur: est tamen principium sensuum, quoniam ab illo cōmunis illa vis sensifica emanat: quod osten-
dunt nerui incisi, aut laqueo constricti: nam partes quæ cerebro sunt continuæ, deprehenduntur sen-
tire, & moueri: quæ verò sequuntur versus cor, aut aliam quamcumque partem, sensum perdunt, & B
motum: contra verò arteriæ pari modo vt nerui, vel interceptæ vinculo, pulsant ea parte, qua cordi cō-
iunguntur, alijs verò nequaquam: quod quidem argumento est, sentiendi mouendique vim, per ner-
uos à cerebro, pulsandi verò in arterias à corde, immitti: quam quidem rationem nemo qui sensu ver-
tur, negare potest, nisi velit illis repugnare, quibus cogitur ex animo assentiri. Concedimus ergò cere-
brum non sentire, & tamen esse principium sensuum: propterea facile ei quoque respondetur, quod
scribit Aristoteles, posteriorem partem capitis sentire, cerebrum tamen non habere: nam etsi falsum
est, occiput cerebrum non continere, tamen satis est ad sensum, si neruos habeat: ita enim agit
Aristoteles, quasi necessarium sit, solum eas partes sentire, in quibus contineatur cerebrum. Nec mi-
nus quidem falsum est, quod passim dicere solet Arist. solas partes carnosas & sanguineas sentire,
exanguis verò nullas, & propterea carnem esse instrumentum sensus tactus. Nam si vulnus, aut vlcus
neruorum passus aliquando esset, aut alios laborantes duntaxat in neruis spoliatis ab omni carne vi-
disset, maximis doloribus torqueri, sententiam profectò mutasset, tribuissetque neruis, quod carni, & C
exanguibus, quod sanguineis partibus concedit. Sunt ergò nerui instrumenta omnium sensuum, &
illorum beneficio, non solum caro, sed etiam cutis, tunica, et viscera sentiunt, nec medium aliquod re-
quiritur in sensu tactus, (vt ille putat) quum cutis sine medio sentiat, vt caro cui detracta cutis est: ita
profectò ex vno errore plurimi sunt facti: etenim ignoratò sensuum fonte, & instrumentis non intelle-
ctis, necesse est prorsus corruere vniuersam tractationem de sensibus. Nec minus illud mirari possumus
quod scribit, tangendi, & gustandi sensum in corde esse: olfactum verò medium tenere locum: nam si
fatetur visum in capite esse, non autem in corde, fateatur quoque eodem modo oportet, gustum in eo-
dem contineri: nam vt solis oculis videmus, ita sola lingua, & palato, quæ partes semper in capite sunt,
gustamus: nec vnquam olfactus & auditus procul à cerebro ponuntur, etsi in capite semper forte nō
collocantur. Accedit quod ille etiam spontè fatetur in libro de Sensu, & sensibili: olfactum esse in capite:
adeò vt alibi malè putet illum medium obtinere locum: nam vt Galenus probat in libro de vsu partium,
caput propter oculos factum est, nec vocari debet caput, quod artem corporis occupat: quò fit vt D
animalia quibus necessarium non est prospicere quæ longius distant, caput quidè non habeant, tamen
habeant cerebrum: quod quidè visus, auditus, olfactus, & gustus, perpetuò circumstant: sed doceat ipse
(quæso) quomodo gustus à corde dependeat, præsertim in hominibus, & multis alijs animalibus, quæ
gustate non possunt, si quid noxium est in lingua, quæ in capite est, affecto interim quocumque alio
modo corde: tangendi verò sensus, in vniuersis partibus potius reperitur, quam in corde: nullum. n. aut
certè exiguum dolorem cor sentit quum vulneratur: adeò vt si neget cerebrum non esse sentiendi prin-
cipium, eò quod non sentiat quum tangitur, facile docere possimus, nec tactum, nec alios sensus in cor-
de residere, nimirum cum nullo sensu appareat cor esse præditum, præsertim si a suis inuolacris cor
fuerit denudatum. Nolo nunc contendere an visus aqueus sit, quod in libris de morbis satis aperte do-
cuimus, hoc certè non admitto auditum ideò in capite collocari, quod quum aeris sit, pars posterior
capitis sit vacua, aerisq; plena, nam posterior capitis pars, vt ex anatome apparet, cerebro est plena, &
auditorij meatus ad eam non perueniunt. Quod autem pisces auditum, & olfactum non habeant in
capite, hoc illi concedatur, sed hoc nihil ad cerebrum, quod (vt diximus ex Galeno) nō semper in
capite positum est. Porro spinalem medullam negare a cerebro nasci, eò quod a cerebro frigidissima
parte, medulla, quæ calida res est, oriri nequaquam possit, hoc imprimis Auerroës illius sectator refel-
lit, restatur. n. ille in suo Colliget, non esse illam veram medullam, sed ita vulgo dictam, quod in ossibus ca-
uitate, vt ea quæ vera medulla est, contineatur. Quod si cerebrum terrena, & aquea substantia consti-
re, probari vult Aristoteles, quia ex elixatione induretur, inuenisset profectò, illud etiam contingere
medullæ dorsi, alias verò medullas liquefieri, tanquam diuersæ ab alijs medullis, & eiusdem cum cere-
bro naturæ illa sit. Deinde si putat fieri non posse, vt a frigida parte calidæ nascantur, nec frigida a ca-
lidis oriri poterunt, malè igitur statuit neruos, & venas a corde prodire. Iam verò illud expendamus
quod scribit Arist. & ab vniuersis Peripateticis postea est receptum, cerebrum esse factum a natura,
vt